הא מורידין עושין **והא בעיא שרטוט.** ולא"ת דילמא במשרטטי וא"ל דלא היו רגילין לשרטט ספר תורה ותפילין כיון דלא נעו שרטוט דמאמרינן בירושלמי בפ"ק דשבת כל הפטור מן הדבר ועושהו נקרא חייוב ונסדר רב עמרם מניחו והא דאמרינן בפפ"ק דמגילה (דף טז:) דבני שלום ואמת מלמד שאריכה שרטוט כאמיתה של תורה לא כמו שפירש שם בקונטרס דמיירי בס"ת ממש אלא במזוזה קאמר שהיא אמיתה של תורה שיש בה מלכות שמים וכדמוכח הכא דמזוזה בעיא שרטוט והא דאי בספר תורה כפירוש הקונטרס היה לו לדרוש מדנקראת ספר כדדרשינן התם דרשא אחריתי מדנקראת ספר ומיהו י"ל דאי מדנקראת ספר הוה ליה לאסכוחי חד עניינא דלא ליבעי שרטוט כיון דנקראת כמו כן איכא דאמרינן נמי (מגילה דף יט.) לענין תפילה דלא צריך לתופרה כולה בגידין וכירושלמי משמע כפירוש הקונטרס המספר תורה עדמה יליף דקאמר התם נאמר כאן דברי שלום ואמת ונאמר להלן אמת קנה ואל תמכור מה להלן צריך שרטוט אף כאן צריך שרטוט משמע דאיירי בכל התורה כולה דאכל התורה כולה כתיבה קרא ואמר רבינו תם דס"ת בעי שרטוט משום (שמות טו) זה אלי ואנוהו אבל תפילין דמכוסין נעור לא בעו שרטוט דלא שייך כהו נוי וקלא מיהא דבסמוך ילפינן מזוזה מס"ת בג"ש כתיבה כתיבה לענין כתיבת אגרת ואמאי לא ילפינן מינה ס"ת ממזוזה לענין שרטוט וכ"ת לענין כתיבה לא ילפינן הא לקמן [a] בעי למילף לענין כתיבה על האכנים ומהא דאמרינן במקבת סופרים (פ"א) מסרגלין בקנים וכותבין בדיו עוד נמי אמרינן התם דכל יריעה שאינה מסורגלת פסולה משום אין לריאה [b] דדילמא בשרטוט עליון אירי [c] דאי אפשר לכתוב שלש מיבות או ארבע בלא שרטוט כדתניא בפ"ק דגיטין (דף ו:) אבל שרטוט דרכינהו אדוכסוסטום במקום בשר ואיבעית אימא שינה בזה ובזה תנאי היא דתניא בזה ובזה פסול ר' [d][אחא מכשיר משום רבי] אחאי ברבי חנינא ואמרי לה משמיה דרבי [e] [f]עקיבא ברבי חנינא [g] הא מורידין עושין והא בעיא שרטוט דאמר רב מניומי בר חלקיה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב כל מזוזה שאינה משורטטת פסולה ורב מנימין בר חלקיה דידיה אמר שרטוט של מזוזה הלכה למשה מסיני תנאי היא [h]דתניא ר' ירמיה אומר משום רבינו תפילין ומזוזות נכתבות שלא מן הכתב ואין צריכות שירטוט והילכתא [i]תפילין לא בעי שרטוט [j]ומזוזה בעיא שירטוט [k]ואידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מ"ט מיגרם גריסין [l]אמר רב חלבו אנא חזיתיה לרב הונא [m] [n]דהוה יתיב אפוריא דס"ת עליה וכף לכדא אארעא ואגח עליה ס"ת והדר יתיב במיטה קסבר [o]אסור לישב על גבי מיטה שס"ת מונח עליה ופליגא דרבה בר בר חנה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מותר לישב על גבי מיטה שספר תורה מונח עליה ואם לחשך אדם לומר [p]מעשה בר' אלעזר שהיה יושב על המיטה ונזכר שס"ת מונח עליה ונשמט וישב ע"ג קרקע [q] ודומה כמי שהכישו נחש התם ס"ת על גבי קרקע הוה אמר רב יהודה אמר שמואל [r]כתבה אגרת פסולה מ"ט אתיא כתיבה כתיבה מספר ואמר רב יהודה אמר שמואל [s]תלאה במקל פסולה [t] מ"ט בשעריך בעינן תניא נמי הכי [u]תלאה במקל או שהניחה אחר הדלת סכנה ואין בה מצוה של בית מונבז המלך היו עושין בפונדקותיהן כן זכר למזוזה ואמר רב יהודה אמר שמואל [v]מצוה להניחה בתוך חללו של פתח פשיטא בשעריך אמר רחמנא ס"ד אמינא הואיל ואמר רבא [w]מצוה להניחה

בטפח

דלאם כתבן אדוכסוסטום פסול אבל מזוזה אקלף שפיר דמי: **והא בעיא שרטוט.** כדמפרש לקמן ובתפילין לא בעינן שרטוט: **מגרם גריסין.** דהוויים הם בפי כל אדם ואין טוענין בהם הילכך אין צריך להעמיקם מספר אחר: [a] **כף** [b]**כדא אארעא.** כפה כד על הארץ: **והניח ס"ת עליו.** לפי שהיה ס"ת מונח על [c] לאשה והיה רוצה ליסב על המיטה: **ונדמה לו.** מרוב צער כמי שהכישו נחש: **על גבי קרקע.** היה ס"ת מושלך לאיבה בזיונא דתיבה לכך נעקר: **לכתב איגרת.** בלא שרטוט ולא דקדק בחסרות ויתרות כאיגרת בעלמא: **כפיבה כפיבה.** וכתבתם על מזוזות [d] וכתב לה ספר כריתות [e] אי נמי כתוב זאת זכרון בספר [f] מה ספר בעי דקדוק אף מזוזה בעיא דקדוק: **תלאה.** למזוזה על הפתח במקל: **שהניחה אחורי הדלת.** שקבעה בכותל אחורי הדלת: **סכנה.** מן המזיקים שאין הבית משתמר בה עד שיקבענה בצורת הפתח כהילכתה: **היו עושין בפונדקותיהן כן.** פונדק היינו בית שנין בו עוברי דרכים בדרך ואין מייחין במזוזה דלאו דירת קבע הוא כדתניא לקמן בהתכלת [g] הדר בפונדקי בארץ ישראל כל שבתים יום פטור מן המזוזה ושל בית מונבז המלך בשהיו מהלכים בדרך ושאין מזוזות עמהם ותולין אוהל בפונדק במקל עד הבקר זכר למזוזה לפי שלא היו דרין לעולם דירת קבע אלא הולך היה מעיר לעיר [h] במלכותו: **בתוך חלל הפתח.** ולא מבחוץ: **בשעריך בשעריך כתיב [i].** דהיינו מקום שגירת השער:

בטפח

מסורת הש"ס

[a] גי' רש"ק והרא"ש לא מיושף רק תיבת מבשר קודם תיבת הא מורידין, [b] נ"ל ישקר, [c] מגילה יח:, [d] מ"ק כ"ה. (ושם אותה רב אחא ליפא), [e] דבני למיתב אמורא, נ"ק, [f] מס' סופרים פ"ג הי"ב, [g] תוספתא מגילה פ"ג הי"ח, [h] [נקמן לג:], [i] כולה אחרונה כפה כד כו'. נ"ק, [j] [דברים ו'], [k] [דברים כב], [l] [שמות יז], [m] דף מד., [n] [דברים יז], [o] קבלת שבת מלכות שמים. נ"ק, [p] דף יט.], [q] [לד.], [r] דאסור לכתוב. נ"ק, [s] על כל שיטה ושיטה אפשר דלא בעי דאיכא שנהגין כו'. נ"ק, [t] לשון אחר. נ"ק, [u] לאיבה. נ"ק, [v] כתב לרש"ש נלמדת דהוה קלי ודאיך מיתמרא. נ"ק, [w] וכ"ה בירושלמי, [x] אבל תמצוהים בתמרוריה כו'. נ"ק, [y] כך הוא הגי' שם ולשעריך מלמד אחר תפנה אחריתך, [z] [עי' תוס' ניעון י: ד"ה כי יאתה אמר ר' יאתה ר"ש ד"ה כתבה], [a] נרמה ר"ש"ל חבלי, [b] בבריתין ועיר דלקי תלמידי כו'. נ"ק, [c] ושרטוט נמי לא אפשר. נ"ק, [d] ושרטוט נמי לא אפשר. נ"ק, [e] כ"ש ד"ה אמר ר' יוחנן נמי לא אפשר. נ"ק, [f] [בחולין ל:], [g] [בכורות ל:], [h] [בכורות ל:], [i] [בכורות ל:], [j] [בכורות ל:], [k] [בכורות ל:], [l] [בכורות ל:], [m] [בכורות ל:], [n] [בכורות ל:], [o] [בכורות ל:], [p] [בכורות ל:], [q] [בכורות ל:], [r] [בכורות ל:], [s] [בכורות ל:], [t] [בכורות ל:], [u] [בכורות ל:], [v] [בכורות ל:], [w] [בכורות ל:], [x] [בכורות ל:], [y] [בכורות ל:], [z] [בכורות ל:], [a] [בכורות ל:], [b] [בכורות ל:], [c] [בכורות ל:], [d] [בכורות ל:], [e] [בכורות ל:], [f] [בכורות